

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, insertis suo loco
Propositionibus à S. Sede Apostolica novissimè damnatis concinnata. Et
Per Casus Practicos exposita

Complectens LXXV. Casus Materiam de Conscientia, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure, Justitia, Restitutione, Contractibus, Judiciis &
Religione &c.

Jansen, Leonhard

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Casus XXVI. De dominio Communitatis religiosæ, & dispositione
Superiorum, Officialium & Beneficiatorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39867

tudinem, si alicubi reperiat, non audeat damnare. *Laym. n. 13.* meritò admonens Superiores ad abrogandam ejusmodi consuetudinem, modò Religiosis aliâ viâ de necessariis provideri possit. 8. Congregatio abominans Monasteria, in quibus perfecta communitas non servatur, sæpè prohibuit, ne ampliùs Novitii vel Novitiæ ad ejusmodi Monasteria recipiantur, teste *Fagnan. n. 63.*

CASUS XXVI.

De dominio Communitatis religiosæ, & dispositione Superiorum, Officialium & Beneficiatorum.

FAbius Religiosus interrogatur, 1. Cui acquirat Religiosus, Apostata, transiens ad aliam religionem aut invalidè professus? 2. Religiosus promotus in Episcopum vel Parochum. 3. An Monasterium succedat in omnia bona professi, etiam emphyteutica, feudalia. 4. An hereditas Religioso relicta à Monasterio adiri possit ipso invito, vel à Religioso repudiari, & quid, si eâ conditione sit relicta, ut non ad Monasterium, sed Religiosum pertineat. 5. Qualiter bona Monasterii valeant alienari. 6. An Prælati repudiare possit hereditatem vel legatum. 7. Quid circa contractus vel negligentias Officialium? Pro resol.

II. QUÆR. I. Cui Religiosus acquirat?

Re. 1. modò. Cùm Religiosus sit incapax omnis dominii, quidquid acquirat, regulariter acquirat.

rit.

rit Monasterio *c. Abbates 18. q. 2. c. cum ad Monasterium de stat. Monach.* Qui voverunt stabilitatem in loco, acquirunt illi Monasterio, in quo vota emiserunt, alii communiter Monasterio, in quo, non ut hospites, sed ut subditi morantur.

2. Religiosus apostata, vel fugitivus acquirit Monasterio, quod deseruit, vel illi Ecclesie, quæ eum bonâ fide suscepit, sicut servus lucratur Domino putatio.

3. Religiosus ad aliam religionem transiens tempore novitiatus acquirit primo Monasterio, ita ut ea, quæ ei tunc ex testamento, legato, &c. obveniunt, aut quæ proprio labore acquirit, sine læsione paupertatis & justitiæ secundo Monasterio, vel aliis donare non possit, nisi forent res exigui momenti, has enim ex æquitate putat *Lugo* deberi secundo Monasterio, quod religiosi curam & gubernationem habet. Sed cui acquirit, qui ignorans est invalidè professus? *z.* Sibi, & non Monasterio, quia mansit capax domini: nec refert, quòd putarit se acquirere Monasterio, nam est error in substantia, sicut si quis solvat indebitum, vel det dotem Titie extraneæ, cum putet se dare nepoti: quæ tamen acquisivit quæ membrum v. g. ex reculis Fratris defuncti per divisionem cum aliis, illa reddere debet, quia per errorem venit in talem participationem: econtrà Monasterium ei restituere debet ea, quæ ab ipso data sunt intuitu professionis, quia error est causa principalis donationis.

4. Religiosus, quamvis habeat dominium beneficium vel dignitatis legitimè acquisitæ, possitque agere ad illa retinenda, vel recuperanda,

da, eadem tamen nec licitè nec validè acquirere potest sine licentia Superiorum; quia non habet proprium velle vel nolle, & si assumptus ad Cardinalatum, vel Episcopatum aliquid post mortem relinquat, illud cedit Camerae Apostolicæ, vel Ecclesiæ Episcopali.

5. Religiosus beneficiatus v. g. Parochus, etsi habeat reddituum administrationem, & de iis ad causas pias & sui sustentationem disponere possit, sicut clericus sæcularis, nisi Ordinis statuta, vel consuetudo legitimè introducta aliud præcipiant, *D. Thom. 2. 2. q. 32. a. 2. Navar. Rodr. tit. 1. Reg. qq. q. 34. a. 7. Less. L. c. 41. dub. 11. Reiffenst. L. 3. tit. 24. à n. 47.* attamen mortis causâ de nulla re disponere potest, sed, quæ ex redditibus beneficii supersunt, jure communi debentur Ecclesiæ, in qua beneficium habuit.

Dixi 1.º. Ex redditibus beneficii, nam, quæ religiosus beneficiatus acquirit arte, industriâ, juribus stolæ, eleëmofynis, hæreditate, legato, aut ex pensione, vel peculio sibi concessio, ea acquirit Monasterio juxta vulgaram regulam: quidquid acquirit regularis, acquirit Monasterio; idem tenet de fructibus beneficii Monasterio incorporati.

Dixi 2.º. De jure communi, nam ex consuetudine vel privilegio, ut in S. Ordine nostro Præmonstratensi, fieri potest, ut religiosus etiam in beneficio non unito, acquirat suo Monasterio. *Zypaus L. 3. consul. 1.*

QUÆR. II. Cui cedat hæreditas, vel legatum religioso relictum?

- 3.º. 1.º. Regulariter cedit Monasterio, si illud bonorum in communi sit capax juxta sequentes explicationes.

1.º. Si

1. Si Novitius profiteatur nullâ factâ dispositione, succedit Monasterium. Si Monasterium sit bonorum incapax veluti Capucinorum & Minorum de Observantia, succedunt hæredes ab intestato. *Auth. ingressi Cod. de SS. Eccl. & Auth. nunc autem C. de Episc. Less. Azor. Pirh. l. 3. t. 27. à n. 33.* Si tamen professus liberos vel ascendentes habeat, tenetur his relinquere legitimam. *Auth. Si qua mulier Cod. de SS. Eccl. Pirh. n. 35. & seqq.* An verò Monasterium etiam succedat in emphyteutica & feudalibus, est incertum, saltem ea probabiliùs retinere potest ad vitam Religiosi, si enim Professus mansisset in sæculo, poterat ea possidere ad vitam, ergo & jam, quia per professionem Religionis non debet fieri pejoris conditionis. *Eng. lib. 3. tit. 31. n. 37. Reiffen. l. 3. t. 20. n. 101.* ita tamen, ut intra annum à morte Professi teneatur ea vendere. *Laym. Pirh. tit. 18. n. 53. & ibid. Reiffenst. num. 251.*

2. Si Religiosus scriptus sit hæres, Monasterium potest immediatè adire hæreditatem in scio aut etiam invito Religioso. *Abb. Less. Lugo de just. d. 3. à n. 94. Pirh. n. 40.* contra plures, qui dicunt, id fieri debere mediante Religioso; *Ratio est*: quia Religiosus per votum paupertatis & obedientiæ omne suum velle circa hæc transtulit in Superiores.

3. Etsi Religiosus sine licentia Superiorum possit ex justa causa repudiare donum sibi oblatum, legatum tamen vel hæreditatem nec validè nec licitè. *Ratio est* voluntas Superiorum, qui videntur consentire in primum & non in secundum. *Nav. Lug. L. c. Dicast. L. 2. t. 15. d. 1. n. 228.*

4. Si hæreditas eâ lege relinquatur , ut ad Religiosum & non ad Monasterium pertineat, voluntas testatoris ita explicanda est , ut usus & commoditas ad Religiosum pertineat dependenter à Prælato , dominium verò ad Monasterium. *Sanch. L. 7. Mor. c. 17. nu. 4. Laym. Reijenst. n. 23. Ratio est*, quia, quamvis dispositionem ita interpretari oportet , ut potius valeat , quàm non valeat , ideòque , si Prælatus consentiat , ut usus & commoditas rei ad Religiosum pertineat, valeat legatum; secùs corrumpitur, quia non est impleta conditio , nisi Religiosus commoditatem competentem sibi resignet. *Sanch. n. 9.* Si conditio legato adjuncta sit planè impossibilis, ut lego hanc rem Religioso eâ conditione , ut ipse habeat rei dominium, conditio habetur pro non adjecta , & legatum censetur validum. *DD. cit.* nisi constet testatorem huic conditioni voluntatem suam seriò alligasse , v. g. dicendo : volo , ut Religiosus habeat rei dominium, non Monasterium , alioquin legatum non valeat. In dubio præsumendum est pro valore actûs.

¶ QUÆR. III. An & qualiter Monasterium obligetur ex contractu Religiosi?

R. I. Monasterium non obligatur contractu Religiosi vel etiam Prælati , quo alienat aut distrahit immobilia vel mobilia pretiosa , quæ servando servari possunt , ut gemmæ , vasa aurea , nisi adsit justa causa , id est , necessitas , evidens utilitas , pietas vel incommoditates , & serventur solennitates à jure ad alienationem Eccl. hasticam requisitæ , putà , tractatus Capitularis , consensus majoris partis Capituli cum subscriptione , nisi consuetudo aliud habeat ; nec
non

non consensus Superioris, cui Ecclesia subest, juxta cujusvis Ordinis statuta. Quod si alienatio facta quidem sit cum debita solennitate, sed Ecclesia probeatur enormiter læsa, competit ei beneficium restitutionis in integrum. *Abbas in c. fraternitatem n. 5. de donat.* nomine autem contractus alienativi in hac materia Ecclesiis favorabili non tantum venit venditio, permutatio, donatio, transactio super jure vel re immobili, census perpetui ac vitalitii & similes, in quibus totum dominium transfertur, sed etiam in quibus simpliciter vel ad longum tempus transfertur dominium utile, ut feudum, emphyteusis, locatio in longum tempus. *Extr. inter commun. de reb. Eccl. non alien.*

2. Prælatus absque consensu Capituli aliis-
que solennitatibus Ecclesiæ obesse potest in juribus acquirendis. *Abbas & Can. in c. tuade his, que sunt, &c.* Ideoque validè repudiat donationem Ecclesiæ suæ oblatam, & assumens Novitium validè renuntiat hæreditati, quæ post ejus professionem & mortem patris Monasterio erat obventura. *Sylv. Sanch. l. 7. c. 6. n. 4. Riccius decis. 96. & 99.* hæreditatem verò & legatum mortuo testatore videtur Prælatus repudiare non posse, eò quod Ecclesia habeat jus ad rem, & ejusmodi juris abdicatio in materia Ecclesiis favorabili censi debet prohibita; juris Ecclesiastici alienatio & hæreditas ac legatum non tam Prælato, quam Monasterio relinquitur. *Bald. Azor. Ricc. resol. 97. n. 1. Engel lib. 3. decret. tit. 13. n. 9.* aut si juxta sententiam probabilem *Menochii, Sanch. Pirh. l. 3. t. 13. n. 41.* renuntietur; Ecclesia habet beneficium restitutionis in integrum propter ma-

lam Prælati administrationem, ut cum communi docet idem *Ricc. Vasq. Laym. Pirh. n. 42. Reiffenst. sup. Dicast. n. 237.*

7. 3. Alii contractus, qui fiunt à Prælato juxta Ordinis Constitutiones, vel etiam ab Officialibus cum expresso vel tacito Superiorum consensu, veluti emptiones, venditiones, permutationes rerum mobilium, etiam non requisito Capitulo, firmi sunt & validi.

4. Religiosus Superior vel œconomus non tantum peccat bona Monasterii sine justa causa vel licentia alienando, sed etiam negligenter administrando, & si quæ bona vel jura ejus culpâ pereant, tenetur exactiori diligentia neglectum suum, quantum potest, compensare, cum ob votum paupertatis aliam restitutionem facere non possit. Qualiter Monasterium teneatur solvere debita Religiosi ante professionem contracta, dicam *Cas. 47. n. 21.*

C A S U S XXVII.

De injustitia & in specie de illegali circa tributa, gabellas, &c.

Gabriel Princeps 1. *Varia tributa exseribit.* 2. *Questores sub prætextu insufficientis stipendii tributa augent, & munera extorquent.* 3. *Et quia hæc luxu nimio absorpta sunt, perdurante eadem necessitate nova exiguntur.* 4. *Esculentis & capitibus imponuntur.* 5. *Vectigalia & contributiones à peregrinis & Clericis extorquentur.* 6. *Plerique se subducunt, tum quia putant tributa non obligare in conscientia.* 7. *Tum quia est*

est